

Bényei Józsefné
Kindrusz Erzsébet
(1935-2016)

Ismét kevesebbek lettünk. Augusztus 21-én meghalt Bényeiné Erzsike, sokunk kedves tanára és könyvtáros kollégája. Egy héttel később, augusztus 26-án, szűk családi körben búcsúztatták a debreceni köztemetőben.

Nyíregyházán született 1935-ben. Érettségi vizsgát az itteni tanítóképzőben tett. Magyar-történelem szakos, kitüntetéses középiskolai tanári oklevelet a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett 1958-ban. A könyvtár szakos oklevelet 1966-ban vette át az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

Első munkahelye a Debrecenhez tartozó Bánki Általános Iskola volt (1958-1959), ahol magyar nyelvtant és irodalmat tanított. Könyvtárosi pályáján 1959-ben indult a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár feldolgozó csoportjában. Ekkor készült el a Baranyi Józseffel közösen összeállított jelentős bibliográfiai munkája (*Megyei színműtár: [Címjegyzék]* / Baranyi József, Bényei Józsefné. – Debrecen : Debreceni és Hajdú-Bihar Megyei Népművelési Tanácsadó, 1962). Néhány év elteltével a Kossuth Lajos Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárba került (1963-1964), mint később említette, egyik legkedvesebb munkahelyére. A szakma számos jeles képviselőjének segítő irányítását élvezve dolgozhatott itt. Ebben az évben kezdte meg a könyvtári kiegészítő tanulmányokat az ELTE Könyvtár-tudományi Tanszékén.

A Debreceni Tanítóképző Intézet könyvtári szakcsoportjába 1964-ben kapott meghívást, intézeti tanári munkakörre. Népművelő-könyvtáros szakos hallgatóként itt találkoztam vele először. Nem volt még harminc éves sem, de már a kisujjában volt a szakma. Dokumentumleírást, illetve az akkori terminológia szerint címleírást tanított. Ez az ismeretkör sosem tartozott a „mutató” tantárgyak közé, viszont a könyvtári tevékenység nélkülözhetetlen alapja. Oktatása, alkalmazása hallatlan precizitást, figyelmet igényel, emellett nem mindennapi háttér-műveltséget is. Alkalmasabb emberre nem is bízhatták volna. Óráit a fentebb említett tulajdonságok birtokában, biztos kézzel vezette. Az igazi tanári örömet viszont a könyvtári tájékoztatás – akkori nevén könyvismeret – oktatása jelentette számára. Itt már szárnyalhatott. Kibontakoztathatta sokoldalú műveltségét, különösen a nyelv és irodalom, valamint a művészeti ágak területén. Házi jegyzetet is készített a tantárgyhoz, *Könyvtári tájékoztató munka* címmel.

Az 1976 ősztől főiskolává alakult intézmény Közművelődési Tanszékén már mint főiskolai docens oktatta ugyanezeket a tárgyakat. Ekkor jelent meg a később számos

kiadást megélt négykötetes *Könyvtári tájékoztatás* című jegyzet, amelynek a 3. kötetét *Esszé-tétika, művészetek, irodalom, nyelvtudomány* címmel ő írta meg (Budapest : Tankönyvkiadó, 1976). Szintén ezekben az években készült el értékes tanulmánya a sokat vitatott 1910-es *Népkönyvtári címjegyzékről* (*Az 1910-es Népkönyvtári címjegyzék ideológiája*. In: *Könyv és könyvtár, 11.* – Debrecen : KLTE Könyvtár, 1977). Munkásságát ekkor már tanszéki kollégájaként is figyelemmel kísérhettem. Sokat tanulhattam tőle ebben a kapcsolatban is. Sugárzó intelligenciája, finom empátiája szakmai és magánbeszélgetéseinkben is rendre megérintett. Munkáját rendkívüli igényességgel végezte, de ezt az igényességet a kollégáktól és a hallgatóktól is elvárta. Minden megnyilvánulásában segítőkész volt, de az igénytelenséget, felületességet nem tűrte. Ha kellett, kemény kritikus is tudott lenni, ezért aztán egy-egy elismerő megjegyzése komoly értéket jelentett számunkra.

1980-tól megszűnt a főiskolán a népművelő-könyvtáros képzés, helyébe az átalakított tematikát alkalmazó, csökkentett óraszámú működő szakkollégiumi rendszer lépett. Erzsike ekkor került át a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékre, főiskolai tanári beosztásban. Ezen a tanszéken állította össze társszerzőkkel az *Irodalomismereti szótárt* (Debrecen : Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, 1994), amely nemcsak főiskolai jegyzetként jelentős, hanem könyvtári tájékoztatás segédleteként is kiválóan használható. Oktatott tantárgyainak sorában feltűnnek a nyelvhelyesség, a nyelvművelés általa kiemelten kezelt és magas színvonalon művelt témakörei. Tisztelte és nagyon szépen, választékosan beszélt a nyelvünket. Féltette az egyre szaporodó pongyolaságoktól, az idegen kifejezések indokolatlan használatától, az ellaposodástól. 1984-ben, a KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszékén megvédett doktori disszertációja nem csupán irodalmi témáját, de nyelvészeti, debreceni helytörténeti vonatkozásait tekintve is jelentős munka. Értekezésének címe: *Gulyás Pál költői nyelve*.

1993-ban, nyugdíjba vonulása alkalmából Kölcsey-emlékplakettel ismerték el munkásságát.

Nyugdíjas éveiben továbbra is lelkesen foglalkozott az anyanyelv ápolásával, a nyelvművelés kérdéseivel. Több mint egy évtizeden át oktatott a MŰOSZ Bálint György Újságíró Akadémiájának debreceni kihelyezett tagozatán; óraadó tanár volt az KLTE Angol-amerikai Intézetében, ahol elsősorban a műfordítónak készülő hallgatók képzésében vett részt, továbbá az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola debreceni tagozatán, ahol nyelvhelyességre oktatta a hallgatókat.

Jó ember volt. Empátiás készséggel megáldott, érzékeny, segítőkész kolléga, sokat adó tanár, precíz, felkészült könyvtáros. A művelődés ügyét szolgálta, a Klebelsberg Kunó távozása óta folyamatosan maradék elven kezelt kultúránk felemelésén fáradozott. Életműve, könyvtárosi tevékenysége, oktató munkája olyan szilárd alapot teremtett, amelyre a későbbi generációk is biztonsággal támaszkodhatnak. Nyilván nem véletlen, hogy tanítványai közül többen is a magyar könyvtárügy vezető munkatársai lettek.

Úgy ment el, ahogyan élt, tapintattal, csendben. Igényességére, lefegyverző tisztánlátására, megfontolt véleményére ma is szükség lenne.

Sokáig fogjuk gyászolni.

Pappné Angyal Ágnes